

RAADSVOORSTEL

zaaknummer: 1364413
afdelingsnaam: Leefomgeving
steller: Marco van Sprang
telefoonnummer: 06 83697669
onderwerp: Beleidsagenda asielaanpak

Voorstel

1. De beleidsagenda asielaanpak vast te stellen.

Planning

Titel	Toelichting	Beeldvorming	Oordeelsvorming	Besluitvorming
Beeldvormende sessie	BVS over de opvangsituatie in Hilversum en procesafspraken over kaderstelling asielaanpak	25 januari 2023		
Beeldvormende sessie	Ter advisering aan het college zijn op 24 mei 2023 de randvoorwaarden voor asiel en het concept-afwegingskader in de commissie Zorg & Samenleving besproken)	24 mei 2023		
Beeldvormende sessie	Op 20 september 2023 is het resultaat van 18 bijeenkomsten in de wijken van Hilversum in een BVS gedeeld	20 september 2023		
Beleidsagenda Opvang Asielzoekers	Het college biedt de beleidsagenda asielaanpak aan ter vaststelling door de raad.	Commissie Zorg & Samenleving 13 december 2023	Commissie Zorg & Samenleving 13 december 2023	Gemeenteraad 20 december 2023

Samenvatting

Er is een tekort aan opvangplekken voor asielzoekers. Het Rijk heeft in antwoord daarop wetgeving in voorbereiding, die uitgaat van eerlijke verdeling van opvang van asielzoekers over de 342 gemeenten, waarmee iedereen naar rato een bijdrage levert aan de opvang. De verwachte verplichte taakstelling voor Hilversum is 360 asielplekken. Vooruitlopend op deze verwachte taakstelling hebben college en raad in Hilversum besloten voor te bereiden op deze opgave door een beleidsagenda asielaanpak op te stellen, nog zonder dat er sprake is van locaties.

De voorliggende beleidsagenda bevat een aantal randvoorwaarden die Hilversum stelt voor structurele asielopvang (minimaal 5 jaar) en een afwegingskader dat het college kan gebruiken bij het realiseren van drie locaties voor asielopvang van ongeveer dezelfde grootte voor de verwachte taakstelling van 360 asielzoekers. De randvoorwaarden en het afwegingskader zijn tot stand gekomen na raadpleging door het college van de commissie Zorg en Samenleving op 24 mei 2023, aangevuld met veel waardevolle resultaten uit het gesprek met de stad, opgehaald tijdens 20 bijeenkomsten (deelname door 200 Hilversummers) en het inwonerspanel (deelname door 2000 Hilversummers).

Inleiding

De instroom van asielzoekers in Nederland blijft onverminderd hoog. Er zijn te weinig plekken om alle asielzoekers goed op te vangen. In Gooiland Hotel worden momenteel tijdelijk 148 asielzoekers opgevangen. De verwachting is dat nieuwe wetgeving de taakstelling voor deze doelgroep gaat verhogen tot 360 asielzoekers in Hilversum. In de BVS op 25 januari 2023 is de raad meegenomen in de totale opvangsituatie in Hilversum (vluchtelingen uit Oekraïne en asielzoekers) en is er naar aanleiding van de in ontwikkeling zijnde wetgeving gesproken over het maken van lokale kaders voor asielopvang, die de raad vaststelt.

Op 24 mei 2023 heeft het college advies gekregen van de commissie Zorg & Samenleving over randvoorwaarden voor asielopvang, het concept afwegingskader en het voorgestelde vervolgproces om tot een beleidsagenda voor de asielaanpak te komen. Zodra de beleidsagenda is vastgesteld kan het college overgaan tot selectie van locatie(s).

Gesprek met de stad

Vanuit deze randvoorwaarden is tijdens een intensief traject - het *gesprek met de stad* - onderzocht wat Hilversummers van belang vinden bij de opvang van asielzoekers. Dit traject is georganiseerd in samenwerking met Hilversummers.nl. Voor de zomer hebben 18 bijeenkomsten plaatsgevonden waarin Hilversummers hun inzichten konden delen. Hierbij zijn de in de commissie van mei besproken randvoorwaarden als vaststaande kaders gepresenteerd. Voor de zomer was het doel vooral te luisteren en te horen wat er speelt. Op 20 september zijn de eerste resultaten van deze 18 bijeenkomsten tijdens een BVS met commissie- en raadsleden gedeeld.

Na de zomer is het inwonerspanel geraadpleegd en zijn 2 bijeenkomsten georganiseerd waarin met Hilversummers een verdiepend gesprek heeft plaatsgevonden over enkele thema's die uit de eerdere 18 bijeenkomsten naar boven waren gekomen. Ook heeft de kindergemeenteraad advies gegeven over de opvang van asielzoekers. In totaal hebben ruim 2000 Hilversummers hun inzichten gedeeld tijdens het gehele proces.

Het vernieuwende aan het gesprek ten opzichte van andere in het land gevoerde gesprekken over asiel, was dat het gevoerd werd zonder dat er sprake was van locatie(s), waardoor er ruimte ontstond om samen over het 'hoe' na te denken, naar elkaar te luisteren, zonder dat al vaststaat waar de locatie gaat komen. De gesprekken vonden telkens plaats in kleine gezelschappen, met een veilige sfeer en ruimte voor zowel de voor- als de tegenstem.

De gesprekken werden door de aanwezigen over het algemeen gewaardeerd. Voor de gemeente levert het een duidelijk beeld op wat Hilversummers belangrijk vinden voor de asielaanpak, met zicht op de kansen, maar ook de aandachtspunten die er zijn bij het realiseren van een asiellocatie. De bijlage 'Inzicht uit de stad' vormt het verslag van alle bijeenkomsten.

De belangrijkste zorgen die inwoners hebben bij asielopvang zijn een hogere druk op de woningmarkt en grotere druk op voorzieningen zoals zorg en onderwijs. Dit is als volgt verwerkt in de beleidsagenda:

- Woningmarkt: door te kiezen voor structurele asielopvang, kiest het college juist voor een oplossingsrichting die geen beslag legt op de woningmarkt. Asielopvang vindt niet in woningen plaats. De gemeente wil bijdragen aan het oplossen van het asielvraagstuk. Maar wil niet dat de druk op de woningmarkt daardoor wordt vergroot. Daarom heeft zij gekozen voor de opvang van asielzoekers, in plaats van voor extra statushouders. Asielopvang vindt niet plaats in woningen, daarom zijn voor asielopvang geen extra woningen nodig en leidt dus niet tot extra druk op de woningmarkt. De jaarlijkse aantallen te huisvesten statushouders door Hilversum blijft daarmee onafhankelijk van de nieuwe taakstelling waarover de beleidsagenda asielaanpak gaat. Wel verandert de samenstelling van de statushouders. Doel van de beleidsagenda is namelijk om de mensen die als asielzoekers instromen ook in Hilversum te laten blijven als ze een verblijfsvergunning krijgen en daarmee statushouder worden. We gaan daarmee met name statushouders huisvesten die al in Hilversum zijn ingeburgerd.
- Andere voorzieningen: de zorg voor extra druk op voorzieningen kan, ondanks het relatief kleine aantal van 360 personen, niet geheel weggenomen worden. Dit is een aandachtspunt dat goed gemonitord zal worden. Door regionaal samen te werken op het organiseren van voorzieningen wordt dit effect zoveel mogelijk geminimaliseerd.

Inwonerspanel

Op basis van de 18 bijeenkomsten die voor de zomer hebben plaatsgevonden is een serie vragen voorgelegd aan het inwonerspanel. De respons voor deze peiling was hoog. In totaal hebben 2054 respondenten de vragenlijst ingevuld. De vragenlijst is ook toegankelijk gemaakt via een open link en verspreid via Facebook en andere kanalen. Opvallend is dat 752 inwoners buiten het inwonerspanel de vragenlijst hebben ingevuld. Dit is een record. De aanname is dat de hoge respons komt omdat onderwerp erg breed leeft onder de bevolking van Hilversum. Een ander effect van de hoge respons is dat de uitkomsten representatief zijn voor de gehele bevolking van Hilversum boven de 16 jaar.

Als onderdeel van bijlage 3 bij het raadsvoorstel is een factsheet met de bevindingen opgenomen. De belangrijkste conclusies zijn:

1. De resultaten uit het panel levert een genuanceerder beeld op dan verwacht. De verwachting was dat de fysieke gesprekken meer door voorstanders van asielopvang zouden worden gevoerd. Het inwonerspanel is vervolgens gebruikt om breder op te halen in de samenleving. Het panel laat zien dat het positieve en negatieve sentiment in Hilversum in balans is. Er zijn inwoners die er positief tegenaan kijken ('solidair zijn', 'we moeten ze helpen', 'goed dat we met de gemeente hierover kunnen spreken'), maar er is ook een deel van de inwoners die er een negatiever gevoel bij krijgen. Men maakt zich bijvoorbeeld zorgen dat er nog minder woningen beschikbaar komen voor de eigen bevolking, men maakt zich zorgen over de hoeveelheid asielzoekers en ook het veiligheidsgevoel speelt op.

2. Jonge respondenten en respondenten via de open link zijn wat negatiever over de komst van asielzoekers dan de panelleden. Dat geldt voor bijna alle vragen in de peiling.
3. De top 3 van wat Hilversum zou moeten doen om de opvang goed te laten verlopen/regelen zijn:
  - Duidelijkheid scheppen richting asielzoekers welke regels gelden in Nederland.
  - Asielzoekers de mogelijkheid geven om te werken of een zinvolle dagbesteding aanbieden.
  - Er moeten meerdere kleinere locaties komen voor de opvang in plaats van één grote locatie.
4. Het overgrote deel van de respondenten (95%) maakt zich ook zorgen over de komst van 360 asiel opvangplekken. Daarbij werden verschillende aspecten genoemd zoals het woningtekort voor de eigen bevolking, de veiligheid en of er wel voldoende faciliteiten aanwezig zijn. Daarnaast maakt 30% van de respondenten zich er zorgen over dat groepen mogelijk tegenover elkaar komen te staan. Daarnaast maakt men zich zorgen dat door de aandacht aan de asielzoekers er dan minder aandacht zal zijn voor Hilversummers in een hulpbehoevende situatie.
5. Bijna 4 op de 10 inwoners van Hilversum is mogelijk bereid om een actieve bijdrage te leveren bij de toekomstige opvang van asielzoekers. Ook hierbij was de animo onder panelleden groter dan onder de niet-panelleden

Van gesprek met de stad naar beleidsagenda asielaanpak

Het gesprek met de stad laat de balans zien tussen kansen en zorgen die worden gevoeld door Hilversummers over asielopvang. Daarnaast biedt het een aantal zeer waardevolle en concrete randvoorwaarden, aanvullend op de randvoorwaarden die de gemeente al voorafgaand aan het participatieproces heeft gesteld. Het resultaat is een concept beleidsagenda, *het Hilversums Model voor asielopvang*, dat het gebalanceerde beeld uit de samenleving zo goed mogelijk weergeeft (zie bijlage 1). Beginnend bij de door de gemeente voor het participatieproces gestelde randvoorwaarden (1, 2 en 3), aangevuld met de resultaten uit het gesprek met de stand (4, 5, 6, 7) en een voorstel voor een definitief afwegingskader voor het college om asiellocaties te kunnen realiseren.

Probleemstelling/doel

Vooruitlopend op regelgeving over spreiding van asielzoekers binnen Nederland stelt de raad de beleidsagenda vast met randvoorwaarden voor asielopvang en een afwegingskader op basis waarvan het college opvanglocaties voor asielzoekers kan realiseren.

Argumenten

1.1 Met een eigen beleidsagenda nemen we zelf regie

De instroom van asielzoekers blijft onverminderd hoog. Voor Hilversum betekent dit onder de nieuwe wetgeving naar verwachting een taakstelling van 360 personen. De Rijksoverheid werkt aan deze wet- en regelgeving waarmee gemeenten zo nodig gedwongen kunnen worden hun taakstellingen te realiseren. De Tweede Kamer heeft op 10 oktober ingestemd met deze wetgeving. Het is onzeker of het wetsvoorstel nog voor de Tweede Kamerverkiezingen in de Eerste Kamer wordt behandeld.

College en raad hebben begin 2023 al met elkaar afgesproken dat we de landelijke ontwikkelingen niet afwachten, maar zelf regie nemen op het vraagstuk 'hoe richten we een eventuele taakstelling in Hilversum in?'. Met deze asielaanpak in handen hebben we straks een duidelijke positie om het gesprek met het Rijk aan te gaan. Ook al neemt het Rijk een positie in die wij nu nog niet zien aankomen, hebben wij houvast en een duidelijke koers vanuit ons eigen opgestelde kader.

Het kader kan ook gebruikt worden om gesprekken met het COA te voeren op het moment dat locaties in beeld komen.

1.2 De concept beleidsagenda is gebaseerd op een uitgebreid en gedragen participatieproces

In dit participatieproces is het gelukt om een grote diversiteit aan inwoners en zelfs een representatieve doorsnede van de bevolking te betrekken. Daarvoor zijn verschillende communicatie en participatie-instrumenten ingezet: de websites van onder andere de gemeente en Hilversummers.nl alsook uiteenlopende social media, reclameborden, een rondrijdende TucTuc. Veel wijkgebonden Facebook- en Whatsappgroepen zijn benut om het bereik van de uitnodigingen te vergroten. Het participatietraject heeft geleid tot een mooie basis voor samenwerking op het asielvraagstuk in de stad. Het verslag van het gesprek met de stad wordt door Hilversummers.nl breed binnen Hilversum verspreid. Uit de gesprekken is duidelijk geworden dat asielopvang niet op zich staat en niet alleen gaat over een gebouw, maar ook over hoe we met elkaar samenleven. Iedereen in de stad kan bijdragen om dit goed te laten verlopen; in de vorm van blijvend meedenken of bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk te doen.

Kanttekeningen

1.1 Bij het opstellen van de concept beleidsagenda is besluitvorming over nieuwe wetgeving nog niet afgerond;

Hilversum werkt met het opstellen van de beleidsagenda vooruit op landelijke wetgeving. Het is daardoor mogelijk dat uiteindelijke wet- en regelgeving ons voor een andere opgave stelt. Het risico hierop wordt als laag ingeschat aangezien de Tweede Kamer de wetgeving heeft aangenomen en in de wetgeving eerder naar grotere (regionale) regelruimte lijkt te gaan dan richting beperking daarvan.

1.2 Negatieve reacties bij uiteindelijke keuze locaties niet uit te sluiten.

De fysieke bijeenkomsten bleken vooral bezocht te worden door Hilversummers die asielopvang een warm hart toedragen. Het inwonerspanel heeft daarin een genuanceerder beeld opgebracht en had een grotere representativiteit van verschillende leeftijden. In andere gemeenten werden bij het presenteren van concrete plannen voor opvanglocaties ook sterk negatieve reacties gehoord. Er dient rekening mee gehouden te worden dat deze meer kritische meningen ook binnen Hilversum aanwezig zijn en kenbaar gemaakt kunnen worden wanneer concrete opvanglocaties voorgesteld worden. De beleidsagenda helpt hier naar verwachting in om duidelijkheid te scheppen, maar zal niet alle negatieve sentimenten wegnemen.

Financiën, middelen & capaciteit

Kosten van asielopvang worden door het Rijk vergoed. Dit is als randvoorwaarde opgenomen in het Hilversums Model.

Daarnaast kan als maatwerk met COA afspraken gemaakt worden over de financiering van gemeenschappelijke voorzieningen voor asielzoekers en inwoners, bijvoorbeeld een speeltuin in de nabijheid van de opvanglocatie.

Uitvoering

Het resultaat van het Gesprek met de Stad wordt door Hilversummers.nl breed binnen Hilversum verspreid.

Na vaststelling door de gemeenteraad van de beleidsagenda en het afwegingskader is het college in positie om weloverwogen locatiekeuzes te maken voor de realisatie van asielopvang in Hilversum op basis van de verwachte landelijke taakstelling.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris,

31 oktober 2023
de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n)

1. Raadsbesluit
2. Beleidsagenda asielaanpak
3. Resultaat van het Gesprek met de Stad